

звання професора [1, с. 131]. У 1979 р. В. Т. Сладкоштеєв в складі творчого колективу отримав Державну премію СРСР в галузі техніки за створення слябових машин безперервного лиття заготовок криволінійного типу для металургійних комплексів великої потужності.

Роботи співробітників інституту в 1970-ті роки було відзначено двома Державними преміями СРСР, трьома преміями Ради Міністрів СРСР. Інститут в 1976 році було нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора. Гігантський досвід Володимира Тимофійовича було виражено в його друкованих роботах. Кількість їх перевищує 350. Крім того, він був співавтором більш, ніж 300 авторських свідоцтв та патентів. На жаль, виснажений організм вченого не витримав спеки, яка панувала в Харкові влітку, та 10 серпня 1982 р. Володимир Тимофійович, залишивши по собі виключно добру пам'ять, раптово пішов з життя [1, с. 144]. На цьому, на жаль, досить скоро було перервано грандіозну роботу по виконанню фундаментальних досліджень та по запровадженню безперервного лиття у промисловість колишнього СРСР. А розпад СРСР завершив цю справу.

Джерела та література

1. Архів УкрНДІМету. Справа Сладкоштеєва В.Т. 159 с.
2. Центральний державний науково-технічний архів України (ЦДНТАУ). Фонд 1 – 22. Комплекс 4. Справа 1123. Арк. 69.
3. ЦДНТАУ. Фонд 1 – 22. Комплекс 4. Опис 1. Справа 3. Арк. 64.
4. ЦДНТАУ. Фонд 1 – 22. Комплекс 5. Справа 799.. Арк. 52.
5. Смирнов А.Н. Теория и практика непрерывного литья заготовок / А.Н. Смирнов, А.Я. Глазков, В.Л. Пилошенко, В.А. Ефимов, С.С. Бродский, М.И. Пикус. Донецк, ДонГТУ, ООО «Лебедь», 2000.
6. ЦДНТАУ. Фонд 1 – 22. Комплекс 5. Справа 1133. Арк. 86.

ПРО ЗАСНУВАННЯ ІНСТИТУТУ МЕТАЛІВ В ХАРКОВІ

Кириченко О.

Національний технічний університет «ХПИ» (м. Харків)

Із закінченням громадянської війни Україна лежала в руїнах. Зарплати робітникам у гірничо-металургійній промисловості ледь досягали 10% від дореволюційного періоду в порівнянних цінах. Країна виключно гостро потребувала металу. Необхідно було вирішувати найгостріші проблеми агломераційної і доменної плавки на криворізьких і керченських рудах, дослідження основних параметрів прокатки, розробки калібрування валків, створення і запровадження точних методів і способів хімічних аналізів руд, сировини і готової продукції. Раднарком України за пропозицією Власа Чубаря прийняв на початку 1928 р. рішення про організацію в Харкові першого в країні науково-дослідного інституту металів. Водночас планувалося в найближче десятиріччя розвивати інші металургійні бази по усій країні – Магнітку, Амурсталь, відновлювати металургійні заводи України, будувати нові заводи.

І, якщо кадри для підприємств, потроху готували вищі країни, то дослідницькі роботи з конкретних питань виробництва чорних металів практично були відсутні. Спочатку новий інститут займав невелике

приміщення у великій будівлі, розташованій за адресою вул. Сумська 18 і 20 (деякий час вул. Сумська була перейменована на вулицю Карла Лібкнехта.).

Директором було призначено Петра Матвійовича Мухачова, колишнього директора ХТІ [1]. Саме під його керівництвом Інститут пройшов шлях організації та становлення – найбільш важкий для будь-якої новоствореної установи. Ще перед Другою світовою інститут переїхав на вул. Дарвіна, 20.

З перших днів роботи під керівництвом Петра Матвійовича колективу Інституту вдалося вірно визначити основні напрямки наукової діяльності і своє місце в технічному прогресі металургійної галузі. Однією з перших серйозних робіт, виконаних інститутом, було дослідження агломераційних процесів. Результатом чого стало відкриття ще на початку 1930-х років двох агломераційних фабрик на Керченському і Макіївському заводах [1, арк. 12].

Основними напрямками науково-дослідної діяльності Інституту в 1929-1941 рр. в галузі сталеплавильного, доменного і прокатного виробництва стали розробка нових марок чавуну і сталі, більш економічних профілів прокату, дослідження по витраті енергії на прокатних станах, виробництва транспортного металу, термічній обробці, металознавству, ливарній справі, організації виробництва і праці, техніці безпеки в чорній металургії, а також розробка більш досконалих методів контролю технологічних процесів і дослідження властивостей та якості металу [2, с. 25].

При Інституті під керівництвом П. М. Мухачова було створено лабораторії: механічну, металографічну, рентгенографічну, хімічну, які не тільки вели теоретичні дослідження, а й виконували роботи, пов'язані з проведенням на металургійних заводах досліджень з основної виробничої тематики. Була також сконструйована дослідна ливарна установка і створені майстерні для обслуговування лабораторних досліджень. Це дозволило виконувати фундаментальні дослідження на рівні світової науки в галузі металургії та ливарництва [1, арк. 16]., в якому працювали його колишні учні та колеги – Є. Є. Фарафонов, М. Ф. Лева, В. А. Можаров, М. В. Врацький та інші [2]. На жаль, П. М. Мухачов, талановито організувавши роботу Інституту, за досить короткий час, з початком 1930 р. остаточно повернувся на роботу в ХПІ, де працював завідувачем кафедри до відходу з життя в 1935 р., проте саме його зусиллями було закладено базу подальших досліджень, саме під його керівництвом інститут розвинувся у провідну наукову установу.

Роботи з дослідження транспортного металу виконувалися в Інституті металів з часу його заснування і по теперішній час. За цей період був виконаний ряд цінних досліджень щодо поліпшення якості рейок, осей і бандажів, в тому числі робота по загартуванню кінців рейок з прокатного нагріву, що отримала визнання і повсюдне застосування в промисловості.

Не можна не відзначити і роботу наступних директорів УкрНДІМету. Це були професори, чудові вчені, громадські діячі та педагоги: Володимир Андрійович Можаров (в.о. директора в 1929-31 рр.), Микола Федорович Лева (1931-38, 1943-49, 1957-58 рр.), Петро Микифорович Кушнір (1938-43 рр.), Василь Іванович Дорохов (1958-64 рр.) і, звичайно, ігор Стефанович Трішевський (1964-85 рр.). Саме під керівництвом Ігоря Стефановича

УкрНДІМет досяг максимальних висот у науковій діяльності і був відзначений орденом Трудового Червоного Прапора [3].

На основі проведених досліджень в інституті було виконано піонерські роботи, які не мали аналогів у світовій металургії та ливарній справі – розробка антифрикційного чавуну, хімічно чистого заліза, лиття чавунного листа [4, с. 21], чавунних дзвонів [5, с. 33], безперервне лиття, роботи по гнучим профілям. Особливо показова розробка машин безперервного лиття. За даними роботи [1, с. 14], невеликі в габаритах, прості у виготовленні і обслуговуванні горизонтальні машини безперервного лиття при собівартості в 20000 карбованців економили кожна близько мільйона крб. на рік при литті бронзи. А з трьох існуючих схем безперервного лиття дві були розроблено в УкрНДІМеті.

Джерела та література

1. ДАХО. Ф. 6198. Оп. 1. Д. 489. Протокол № 22 засідання Научно-технического совета, посвященного 40-летию института. 1968 г. – 114.
2. Журило А. Г. Научные школы металлургов Харькова до начала Второй мировой войны. *Материалы V Международной научно-практической конференции «Динамика современной науки»*. София, 2009, т. 6. - С. 24...28
3. Журило А. Г., Журило Д. Ю. Выдающиеся металлурги и литейщики Харьковщины. Краткие очерки: монография. Харьков: Підручник НТУ «ХП», 2013. 260 с.
4. Журило А. Г., Журило Д. Ю. Литье листа из чугуна: забытая технология. *Литейное производство*. 2021 г. № 9. С. 20-22.
5. Журило А. Г., Журило Д. Ю. Чугун – материал для колоколов. *Литейное производство*. 2021 г. № 7. С. 32-34.

ШЛЯХИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ УКРАЇНИ

Паук В.

ДНЗ «Харківське вище професійне училище №6» (м. Харків)

XXI століття – століття швидкозмінного зовнішнього середовища, бурхливого розвитку науково-технічного прогресу, поширення глобалізаційних процесів, підвищення конкуренції, тому надзвичайно важливого значення набуває активізація інноваційної діяльності. Позиції країн визначаються їхньою можливістю безперервно перетворювати наукові знання на інноваційні продукти, які реалізуються на ринку.

Інноваційні чинники як основні фактори економічного зростання, інноваційні важелі та методи розвитку економіки перебувають у центрі уваги держав, регіонів, підприємств [1].

Стрімкий розвиток глобалізаційних та інтеграційних процесів породжує нові виклики в усіх сферах життєдіяльності суспільства і передусім – в освітній. В усіх цивілізованих країнах здійснюється інтенсивний пошук нових моделей розвитку освіти, нетрадиційних підходів до їх впровадження на основі інформаційних і телекомунікаційних технологій. Гостро постають питання про взаємозв'язок освітніх систем, що розвиваються на різних континентах, їх багатомірність та порівняльність, а також забезпечення взаємного визнання їх продукту. Зрозуміло, що цим освітянським продуктом є конкретна людина, підготовлена до активної високопрофесійної діяльності в різних галузях